

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2321/2019
06.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Добрица Милосављевић, адвокат из ..., против туженог „ББ“ ДОО ..., чији је пуномоћник Бранко Илић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3677/18 од 11.12.2018. године, у седници одржаној 06.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3677/18 од 11.12.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 531/18 од 07.05.2018. године, ставом првим изреке одбијен је, као неоснован, тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду бр. .../... од 19.06.2014. године, те да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 268.500,00 динара са законском каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3677/18 од 11.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/11 ... 87/18), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Супротно наводима ревизије, другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, као ревизијски разлог из члана 407. став 1. тачка 3. истог закона, јер је у поступку одлучивања о жалби туженог изјављеној на првостепену пресуду, правилно применио одредбе члана 386. став 1. и члана 396. став 1. Закона о парничном поступку, а другостепена одлука садржи јасне разлоге на којима је заснована. У поступку пред другостепеним судом није дошло ни до других пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. овог Закона, на коју се ревизијом такође указује.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време, распоређен на послове чувар-вагар до 20.06.2014. године, када му је престао радни однос на основу решења туженог од 19.06.2014. године, којим му је отказан уговор о раду, применом члана 179. тачка 9. Закона о раду, због престанка потребе за његовим радом услед економских, технолошких и организационих промена код туженог. Због смањеног обима посла и великог броја запослених, тужени је у току 2013. године пословао са губитком, због чега је формирао комисију са задатком да утврди која радна места су потребна, на којим радним местима треба смањити број запослених, а која треба укинути, на који начин је утврђено да постоји потреба за 80 запослених док 46 запослених представља вишак, што је утврђено и Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији од 20.05.2014. године, који је наредног дана објављен на огласној табли у свим радним јединицама туженог. Овим Правилником је, између осталог, укинута радно месо чувар-вагар, на које је тужилац био распоређен, а ови послови који се обављају у много мањем обиму, придодати су пословима запослених у производњи. Приликом одређивања ко ће од запослених бити вишак, најпре су узета у обзир лица која су се добровољно пријавила, а остали су проглашени технолошким вишком на основу Програма решавања вишка запослених, који је тужени претходно доставио репрезентативном синдикату на мишљење и који се са програмом сагласио, као и Националној служби за запошљавање. Национална служба за запошљавање је, након анализе списка запослених и исказаних занимања, дала мишљење да код туженог нема слободних радних места, да не постоји заинтересованост послодавца за преквалификацију и доквалификацију запослених, па је послодавцу предложено да лица исказана као вишак запослених – информисе о свим мерама активне политике запошљавања и о правима и обавезама по основу незапослености у Националној служби за запошљавање. Тужени Националној служби за запошљавање није доставио став о предложеним мерама. Тужиоцу је пре отказа уговора о раду у целости исплаћена отпремнина.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно је побијаном одлуком одбијен тужбени захтев за поништај решења о престанку радног односа тужиоцу, уз закључак нижестепених судова да су за његово доношење били испуњени услови из члана 179. тачка 9. Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13). Закон о раду прописује поступак, који се у случају престанка потребе за обављањем одређеног посла примењује и одређује правила која је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба, који је у конкретном случају испоштован.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Сл. гласник РС“ бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Одредбом члана 153-158. Закона о раду прописан је начин утврђивања вишка запослених код послодавца када је, с обзиром на укупан број запослених и број запослених који су вишак, неопходно доношење програма решавања вишка запослених, па је прописана садржина програма и поступак његовог доношења. Чланом 155. став 1. тачка 1. прописано је да програм садржи разлоге престанка потребе за радом запослених, а тачком 4. критеријуме за утврђивање који запослени су вишак, док је према ставу 2. овог члана послодавац дужан да предлог програма достави синдикату и организацији надлежној за запошљавање ради давања мишљења. Чланом 156. став 3. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да размотри и узме у обзир предлоге републичке организације надлежне за запошљавање и мишљење синдиката и да их обавести о свом ставу у року од осам дана.

У конкретном случају код туженог је дошло до организационих промена и потребе смањења броја запослених, а између осталог и до укидања послова чувар-вагар, које је обављао тужилац. За доношење одлуке којом се тужилац оглашава технолошким вишком на овом радном месту, није била потребна примена унапред одређених критеријума из разлога што је ово радно место укинато.

Супротно наводима ревизије, Програм решавања вишка запослених, тужени је донео уз прибављено мишљење синдиката запослених и Националне службе за запошљавање, која се изјаснила да не постоји потражња за занимања запослених који су технолошки вишак, па имајући у виду да ни код туженог није постојало друго упражњено радно место на које би тужилац могао бити распоређен према својој стручној спреми, знању и способностима, произилази да тужени побијано решење није донео уз повреду члана 154. Закона. Имајући ово у виду, произилази да су неосновани и наводи ревизије да тужени приликом спровођења Програма решавања вишка запослених није предузео ни једну од мера прописаних одредбом члана 154. Закона о раду, с обзиром да је на овај начин утврђено да није било могућности за премештај тужиоца на друге послове, нити за његово упућивање на рад код другог послодавца. Околност што је тужени, после доношења решења о отказу тужиоцу, послове које је он обављао придодео пословима запослених у производњи, не указује на повреду члана 179. став 2. Закона о раду, већ представља

право туженог, као послодавца, да у циљу рационализације и уштеде у пословању, сам креира своју пословну политику и у складу с тим организује процес рада, да одреди начин на који ће обављати поједине послове – па и обављањем одређених послова преко лица која су остала у радном односу, додавањем опису послова њихових радних места, па је у складу с тим овлашћен да одреди и структуру запослених, а што не значи да такво радно место (чији су послови распоређени – придодати пословима других радних места) није укинута.

Побијано решење о отказу, садржи потребно образложење из кога произилази основ за отказ, у коме послодавац није у обавези да запосленом образлаже разлоге рационализације радних места, нити је суд овлашћен да преиспитује наступање технолошких, економских или организационих промена које су условиле престанак потребе за радом запослених. Наступање технолошких, економских и организационих промена које су условиле престанак потребе за радом запослених, организација начина пословања и структура запослених потребних за успешно пословање, односно структура запослених за чијим је радом престала потреба, представља економску политику послодавца, која не може бити предмет оцене у судском поступку за заштиту права запослених за чијим је радом престала потреба, већ суд преиспитује само законитост спроведеног поступка утврђивања вишка запослених и доношења решења по том основу, што је у конкретном случају испоштовано.

У поступку доношења побијаног решења тужени је испоштовао и одредбу члана 158. став 1. Закона о раду, с обзиром да је пре доношења решења тужиоцу исплаћена отпремнина, па имајући у виду да је на овај начин тужени у свему поступио по наведеним законским одредбама, то је правилна одлука нижестепених судова да није основан захтев тужиоца за поништај отказа уговора о раду, што чини неоснованим и наводе ревизије којима се указује на погрешну примену материјалног права.

У одсуству правноснажне судске одлуке о поништају решења о отказу уговора о раду, не постоји ни основ за реституцију запосленог, односно за обавезивање туженог да тужиоца врати на рад, у смислу члана 191. став 1. Закона о раду, па је правилно одбијен тужбени захтев и у том делу.

Осталим наводима у ревизији понављају се жалбени разлози, о којима се апелациони суд изјаснио дајући разлоге које прихвата и Врховни касациони суд.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић